

Slovenský Slovak *Ranger*

Spravodaj Asociácie strážcov chránených území Slovenska
2/2001

Vážení kolegovia, pozdravujem Vás ako jedného z členov Medzinárodnej federácie rendžerov a verím, že tak ako pre mňa, je aj pre vás veľmi inšpirujúce byť jedným z členov tejto veľkej rodiny. Ja osobne pociťujem ohromnú silu z vedomia, že moji kolegovia - rendžeri sa s podobnou zanietenosťou starajú o zverené chránené územie. Veľmi dobre viem, že mnohí z

Vás čelíte množstvu problémov tak ako aj ja, ale v prípade, že sa Vám podarí nájsť ich riešenie, určite bude použiteľné aj pri riešení podobných problémov v iných kútoch sveta. Verím, že spoločným úsilím sa nám podarí zachrániť územia, ktoré boli zverené do našej starostlivosti.

Veľmi ľutujem, že v tejto chvíli nemôžem byť s Vami. Od doby prvého kongresu vo východnej Európe veľmi očakávam príležitosť znovu navštíviť túto krásnu časť sveta. Som presvedčený, že raz sa to podarí, a verte, že moje prvé kroky budú smerovať k Vám, členom slovenskej Asociácie strážcov chránených území Slovenska.

Je bežnou vecou v dnešnej dobe počúvať ľudí, ako sa sťažujú, že peniaze, ktoré vláda venuje na ochranu prírody sú neúčelne využívané a že by mohli byť využité namiesto toho na vzdelanie, lekársku starostlivosť, obranu alebo iné národné priority. Sám som na túto tému v poslednej dobe veľa rozmýšľal a výsledkom bolo niekoľko myšlienok s ktorými by som sa chcel s Vami podeliť.

Chránené územia majú predovšetkým vedeckú hodnotu. Parky sú vlastne rezervoáre, kde stále prebiehajú prírodné procesy. Všade mimo chránené územia sme chod prírodných procesov prispôbili potrebám civilizácie. Veda však stále nenašla cestu ako nahradiť alebo umelo vytvoriť tieto procesy. Ich prerušenie znamená prerušenie evolučného vývoja života.

Tiež ma napadla myšlienka, že chránené územia sú niečo ako obchodný dom s genetickými informáciami. Americký ekolog Aldo Leopold zistil, že prvým krokom možnej nápravy poškodených prírodných oblastí je záchrana všetkých zložiek prírodného systému. A to je to, čo my robíme v chránených územiach, zachraňujeme všetky časti ekosystému. Ak by sme sa chceli postaviť k tomuto problému veľmi pragmaticky, tak by sme mohli povedať, že národné parky môžu obsahovať liek na AIDS, rakovinu. Kto vie?

S pohľadu filozofického, vedecká hodnota chránených území môže byť zase chápaná aj ako kontrolné územie. Pred viac ako 100 rokmi krajinný architekt Frederick Law Olmstead použil tento argument ako hlavný dôvod ochrany divokej prírody. Povedal, že ak neostanú miesta ako národné parky, bude nám chýbať merítka, podľa ktorého by sme v budúcnosti merali rýchlosť a smer vývoja civilizácie. Filozofia takýchto miest je, že to budú práve oni, čo v budúcnosti budú slúžiť ako merítka efektívnosti starostlivosti o zbytok národného parku.

Chránené územia sú poslednými útočiskami, v ktorých sa moderní ľudia nemusia správať podľa presne naplánovaného programu, tak ako to je v ich bežnom živote. Pri návšteve takýchto miest žijeme vo svojom vlastnom rytme. Vďaka tomu vidíme a vnímame veci, ktoré nám inokedy unikajú. Nikto nás nenúti, aby sme spracovali program návštevy, vstávali v presne stanovený čas a robili predpísané aktivity. Chránené územia sú ostrovom iného života. Pri ich návšteve môžeme vypnúť hodinky, zbaviť sa televízie a žiť podľa vlastného biorytmu.

Chránené územia sú tiež miesta, kde môžeme zažiť neznáme. Divočina v našich parkoch je ešte stále relatívne nezmenená. Je nepredpovedaná. Skúšali ste niekedy sledovať správanie návštevníkov, ako sa snažia vysporiadať s nepredpovedateľnosťou? Ich činy boli veľakrát to najstatočnejšie, čo vo svojom živote dokázali, ich činy boli tým najinventívnejším prejavom ich osobnosti, ale neraz aj tým najsprostejším činom, ktorý som v živote videl. Je to preto, že noc strávená v lese, dvojdenný splav rieky alebo niekoľkodňový prechod divočinou nás komplexne dostane mimo bezpečia civilizácie 20. storočia. Prírodné prostredie nás prinúti

(dokončenie na str.3)

**DOHODA O SPOLUPRÁCI MEDZI
ŠTÁTNOU OCHRANOU PRÍRODY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
a
ASOCIÁCIOU STRÁŽCOV CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA**

Táto dohoda je uzavretá medzi

Štátnou ochranou prírody Slovenskej republiky (ďalej len ŠOP SR)
V zastúpení: RNDr. Martin Kassa, riaditeľ ŠOP SR

a

Asociáciou strážcov chránených území Slovenska (ďalej len ASCHÚS)
V zastúpení: Ing. Vladivoj Vančura, prezident ASCHÚS

článok 1.

Cieľom dohody je zlepšiť a zintenzívniť ochranu prírody v Slovenskej republike zlepšením činnosti strážnej služby (strážcov a stráže prírody). Tento stav môže zlepšiť ASCHÚS prostredníctvom svojich členov v spolupráci s ŠOP SR.

článok 2.

Na dosiahnutie tohto cieľa sa ASCHÚS zaväzuje:

1. aktívne spolupracovať pri riešení problematiky strážnej služby ŠOP SR a pri jej dobudovaní poskytnutím informácií o modeloch strážnej služby v iných krajinách a spracovaním modelových štúdií.
2. reprezentovať strážnu službu ŠOP SR na medzinárodnej úrovni
3. poskytovať tréningy a kurzy svojimi, alebo zahraničnými lektormi pre zvyšovanie kvalitatívnej úrovne strážnej služby ŠOP SR, ako aj pomáhať pri environmentálnej výchove a vzdelávaní občanov Slovenskej republiky.
4. garantovať odbornú úroveň tréningov a kurzov

článok 3.

Na dosiahnutie tohto cieľa sa ŠOP SR zaväzuje:

1. akceptovať ASCHÚS ako občianske združenie, podporujúce rozvoj ochrany prírody a krajiny Slovenskej republiky
2. podporovať činnosť ASCHÚS tým, že umožní zamestnancom ŠOP SR zúčastňovať sa na podujatiach ASCHÚS (pravidelných valných zhromaždeniach, školeniach a pod.) formou riadnej služobnej cesty
3. prizývať zástupcov ASCHÚS na rokovania týkajúce sa strážnej služby ŠOP SR
4. spoločne plánovať účasť a finančné zabezpečenie prezentácie aktivít ŠOP SR a ASCHÚS na európskych a svetových fórach

článok 4.

Obe strany sa zaväzujú, že si budú priebežne vymieňať informácie súvisiace so strážnou službou chránených území, najmenej dvakrát do roka.

článok 5.

Táto dohoda je uzavretá na dobu neurčitú a platnosť nadobúda dňom podpisu oboch zúčastnených strán. Dodatky k dohode možno navrhnúť písomne a sú platné podpisom oboch strán. Dohoda stráca platnosť dňom vypovedania niektorej zo zúčastnených strán. Vypovedanie zmluvy musí byť písomnou formou, pričom vypovedná lehota je dvojmesačná a začína plynúť dňom písomného oznámenia druhej strane.

RNDr. Martin Kassa
riaditeľ ŠOP SR

ŠTÁTNA OCHRANA
PRÍRODY Slovenskej republiky
so sídlom v Banskej Bystrici
974 00 Lazovná 10
-1-

Ing. Vladivoj Vančura
prezident ASCHÚS

Vančura Vladivoj
ASOCIÁCIA STRÁŽCOV
CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ SLOVENSKA
občianske združenie
Letná 53, 052 01 Spišská Nová Ves
IČO: 318 612 40

SPRÁVY - NOVINKY - NEWS

* Podľa schválenej novely Trestného zákona majú od 1. augusta 2001 členovia stráže prírody a osoby, ktoré majú oprávnenia členov stráže prírody, postavenie verejného činiteľa (§ 89 ods.9 Trestného zákona v znení neskorších predpisov). Okrem iného sa touto novelou mení aj znenie skutkovej podstaty trestného činu podľa § 181c) a spôsob výpočtu ujmy v oblasti životného prostredia podľa 89 ods.14 Trestného zákona.

* V súvislosti s mimoriadnou úlohou pripraviť novelu zákona NR SR č.287/94 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov MŽP pripravovalo návrh právnej úpravy upravujúcej postavenie a úlohy členov stráže prírody (§ 58 - Stráž prírody a súvisiace §§, ako aj Vyhláška MŽP SR č.295/1996 Z.z.).
Návrh vznikol na základe podkladov a v súčinnosti s členmi ASCHÚS. Ostáva už len veriť, že v priebehu legislatívneho procesu neprejde zmenami zásadného charakteru a bude čoskoro prijatý.

* V dňoch 29.októbra až 2.novembra sa bude konať 25.výročné stretnutie Association of National Park Rangers (U.S.) v Snow Kong Resort, Jackson Hole, Wyoming.

* Na X.stretnutí ASCHUS v Monkovej doline bol za člena Asociácie prijatý ďalší dobrovoľník - člen stráže prírody NAPANT Ján Gilány zo Slovenskej Ľupče. Garantom bol Dan Harťanský (S-NAPANT).
Ďalšie doplnky alebo zmeny do adresára si zaraďovať nemôžete, žiadne totiž avizované neboli.

WEB TIP

Na internetovej stránke www.5D.sk nájdete zaujímavé články s tematikou "ECO". Problematika je rozdelená do niekoľkých podoblastí: TEXTY, ECO NEWS, GREEN ACTION, ĽUDSKÉ PRÁVA, RECENZIE, SERVIS, Ekolinky, Tv tipy, Inzercia

Z najnovších príspevkov dostupných začiatkom septembra vyberáme:

Príroda obeťou notorického nedostatku peňazí? - Jedny z posledných pôvodných lesov na východe Slovenska sú v posledných mesiacoch predmetom iracionálnych rozhodnutí slovenských úradov, ktoré ich aj napriek unikátnosti prekategorizovali na lesy hospodárske.

Medzinárodná dohoda o ochrane lesov nutná! - Lesy Zeme sú najsledovanejším ekosystémom už aj

(dokončenie zo str.1)

spoliehať sa len na vlastné mentálne, fyzické a psychologické sily, o ktorých sme ani nemysleli, že ich máme. Ľudia 21. storočia potrebujú tento druh skúsenosti, ak pre nič iné, tak pre príležitosť zistiť rozsah vlastných schopností. Pre mnohých výlet zakvitnutou horskou lúkou alebo denný splav rieky v člne je celoživotným zážitkom.

Chránené územia sú živými laboratóriami pre environmentálne vzdelávanie. Jedna vec je dnes úplne jasná: budúcnosť našej planéty závisí od úspechu vytvorenia environmentálnej etiky jej obyvateľov. Kde by sme našli lepšie miesto na učenie o význame a dôležitosti biologickej diverzity, stability, kontinuity a trvalodržateľnosti ak nie v našich chránených územiach.

Pre mnohých návštevníkov majú chránené územia duchovnú hodnotu. Pomerne často počúvam, že ľudia ich prirovnávajú k chrámom, miestam, kde snáď najjasnejšie cítia dôkaz existencie Stvoriteľa. Pôvodní obyvatelia všetkých kontinentov označovali takéto miesta za "posvätné".

v krajinách, ktorých ekonomiky vyrástli na v ňom dostupných zdrojoch. Tie majú moc a snáď aj vôľu posledné ostrovčeky neporušených lesov zachrániť pre budúce generácie.

Ochrana ruskej Sibíri - 30 rokov trvajúce obdobie intenzívneho výskumu a ťažby energetických zdrojov znamenalo pre prírodu Ruskej federácie obrovskú záťaž. V súčasnosti sa tieto ekologické škody prejavujú hlavne v severných častiach obrovského Ruska.

Ďalšie v jednotlivých rubrikách sú napr.: Smrť vtákov pred očami ministrov, Občania opäť proti PET centru, Zadržali vykrádača hniezd, Svet sa stretol v Ďubákovke, Skrytá sila lesov, atď.

-ez-

Posledný dôvod, prečo je potrebné chrániť prírodu, nemá nič spoločné s človekom ako druhom. Má viac spoločného skôr s filozofickým pohľadom na právo existencie ekosystému ako takého. Americký zákon o chránených druhoch je príkladom takéhoto druhu myslenia. Je to filozofia, ktorá stavia na "práve" prírody existovať. Z tohoto pohľadu je úplne zrejmé, že aj druhy, ktoré nemajú priamy úžitok pre človeka, majú právo existovať.

Želám Vám úspešné stretnutie a som hrdý, že Asociácia strážcov chránených území Slovenska je členom Medzinárodnej federácie rendžerov a podporuje svetové ochranárske projekty. Veľa šťastia a žehnaj Vám Boh.

*Rick Smith (rsmith0921@aol.com)
Prezident Medzinárodnej federácie rendžerov (IRF)*

Z pozdravného listu R.Smitha k 11.stretnutiu ASCHUS preložil Vlado Vančura 19.8.2001 (krátené)

ROKOVANIE VÝBORU ASCHÚS

Dátum : 10.7.2001

Miesto : Banská Bystrica, ŠOP SR, Lazovná

Prítomní : Ing. Bobula, Ing. Škorvánkova, Pochop, Babic, Hart'anský

Ospravedlnení : Ing. Vančura

Program :

1. Kontrola plnenia záverov XI. stretnutia členov asociácie a úloh z výborovej schôdze 19.4.
2. Príprava návrhu nového služobného preukazu, služobného denníka
3. Príprava zásad vybavenia pracovníkov ŠOP SR a najmä strážcov novou rovnošatou
4. príprava XII. stretnutia členov ASCHÚS
5. Rôzne
6. Stretnutie s generálnym riaditeľom ŠOP SR, RNDr. Kassom

1. Kontrolu plnenia úloh z výborovej schôdze vykonal Z. Pochop a skonštatoval, že

- b. 1. *Splnený*
- b. 2. *nesplnený – WWW stránka ASCHÚS nie je dokončená z dôvodov neprítomnosti Ing. Potaša a nekompletnosti podkladov pre dokončenie. Chýbajú – foto strážcov - rangerov v teréne, história asociácie, údaje osobností asociácie.*

Z: Pochop

T: 31.7.

Kontrola záverov XI. stretnutia členov ASCHÚS

- b. 9. a 4. *Splnený*
- b. 2. A 3. *Nesplnený – M. Macek nepripravil podklady pre otvorený list výbor rozhodol predĺžiť termín do 31.7.*

Z: M. Macek, Pochop

- b. 1., 2., 5., 6., 7., *sú v štádiu rozpracovanosti*
- b. 8. *Ing. Škorvánkova rozpošle zloženky k úhrade členského s otázkou, či trvá záujem o členstvo u členov, ktorí nemajú túto povinnosť splnenú*

2. D. Hart'anský predložil výboru dva návrhy na úpravu služobných preukazov (optimálny a minimálny variant) a navrhuje vynechať osobné údaje (ochrana osoby strážcu – rangera), rozšíriť pôsobnosť na územie celého Slovenska.

Návrh výbor prijal a bude predložený ako návrhový materiál gen.riaditeľovi ŠOP SR RNDr. Kassovi

3. Návrh služobného denníka pre strážcu – rangera (O spoluprácu požiadal Ing. Burkovský, poverený touto úlohou gen. riaditeľom RNDr. Kassom)

Formát: odporúčame A5 s tvrdými doskami

Obsah: Časť A/ informatívno – osobná (str.1) meno pracovníka, adresa organizačnej zložky a kontaktné údaje (tel., fax, e-mail), funkcia, dôležité tel. čísla (organizácie, policie, záchranej služby a pod.)

Časť B/ plánovací mesačný kalendár (str.2-7) metodiky záznamov a dokumentácie

Časť C/ Denný záznam (str.8 a ďalej) dátum, záznamy o počasí, o sprevádzajúcich osobách, úlohy dňa, pracovné zápisy a popisy, tab. monitoringu častí prírody, tab. evidovaných priestupkov a negatívnych javov, záznam o riešení priestupkov

Časť D/ Adresár

Časť E/ Výber legislatívnych noriem

Prediskutovaný návrh bude predložený na jednaní s RNDr. Kassom

4. Rovnošata – uniforma

ŠOP SR pripravuje zavedenie novej smernice o používaní OOPP a rovnošate (uniforme)

Fakty - § 59, z.287/94 hovorí o rovnošate a označovaní pracovníkov OP, ktorí vykonávajú prácu v teréne

- súčasť stav je nevyhovujúci, každé CHÚ si zabezpečuje vlastnými silami z ročného rozpočtu správy CHKO a NP, každé CHÚ šije u svojej firmy, z rôzneho materiálu, v rôznom strihu, za rôznu cenu;

Výbor odporúča tieto zásady pre zavedeniu rovnošaty:

- *jednotnosť – strihová, farebná, materiálová, časová s možnosťou inovácie v materiáloch označením štátnym a regionálnym (príslušnej CHKO, NP)*
- *farebnosť - kombinácia tmavozelenej a svetlosivej*
- *modifikácia – možnosť kombinovať rôzne súčasti odevov v závislosti od poveternostných podmienok, uprednostniť vrstevnatosť*
- *rozlišiteľnosť – nevyužívať súčasti iných uniforiem (lesníckych, poľovníckych a pod.)*
- *funkčnosť a reprezentatívnosť, splňať aj kritériá OOPP (možno len čiastočne)*
- *prístupnosť aj dobrovoľníkom, vykonávajúcim dozor nad územím CHÚ*

Vytvoriť koncepciu, etapovitost' (závislost' na výške financií), udržateľnosť (nemeniť) a smernicu o používaní rovnošaty. Pristúpiť na rôzne formy financovania (štát, fondy, sponzori, vlastné prostriedky pracovníkov). Prehodnotiť doby užívania a nároky vybavenia v navrhovanej smernici OOPP.

EUROMÍTING

4. Školenia strážcov – rangerov

Bod sa dostal do programu jednania na základe informácie o vyčlenení financií na vzdelávanie strážcov - rangerov, ktorú prevzal Z. Pochop od pracovníčky MŽP Ing. Viestovej. *Výbor uvažuje o prevzatí garancie nad školením (v rámci podpísanej dohody s ŠOP SR) a organizovaním. V rámci tohto školenia zorganizovať aj XII. stretnutie strážcov Slovenska.*

ASCHÚS môže ponúknuť

- *organizovanie školenie podľa dohodnutého programu*
- *vlastných lektorov*
- *vypracovať a predložiť projekt, uchádzať sa o finančné prostriedky, ak to bude treba*

Úloha - jednať s riaditeľom RNDr. Kassom

***** o 11,00 hod. výbor jednal s riaditeľom ŠOP SR, RNDr. Kassom**

1. predložil dva návrhy o nových služobných preukazoch s pripomienkami (viď príloha) *za výbor D. Harťanský pripomienky boli prijaté*
2. predložil návrh formy a obsahu služobného denníka podľa bodu 3. tohto zápisu *za výbor predložil Z. Pochop pripomienky boli prijaté a výbor dostal za úlohu pripraviť maketu služobného denníka*
T: koniec júla Z: za výbor J. Babic
3. predložil doporučenie, v ktorom vyjadril zásady k zavádzaniu rovnošiat a OOPP pre pracovníkov ŠOP SR *za výbor predložil Z. Pochop obe strany skonštatovali, že zásady sú približne rovnaké a pripomienky výboru ASCHÚS boli prijaté*
4. Školenie strážcov - rangerov je pripravované, treba preveriť pôvod financií a potom sa k tomuto bodu vrátiť.

**Zapísal : Z. Pochop
Banská Bystrica 10. 7. 2001**

NOVÁ EURÓPSKA AKTIVITA RANGEROV

Európsky rangeri sa aktivizujú a lídrami sú stále naši priatelia vo Veľkej Británii. V októbri (3. až 8. 10. 2001) organizuje EUROPARC v Peak NP, v nám známom stredisku Losehill neďaleko Caseltonu, míting európskych rangerov. Finančne, ako v takých prípadoch býva zvykom, akciu dotuje EUROPARC. Naša asociácia dostala v uplynulých dňoch oficiálne pozvanie na tento míting pre jedného člena. Program akcie bude zameraný na výmenu skúsenosti v rangerskej práci v jednotlivých krajinách a výsledkom stretnutia bude s istotou formovanie európskej asociácie rangerov a príprava európskeho kongresu v budúcom roku. Je celkom možné, že naši anglickí priatelia pripravujú aj iné prekvapenie. Výbor asociácie bol postavený pred rozhodnutie vybrať delegáta na tento míting. Kritériá boli dve:

1. vedieť prezentovať prácu slovenských rangerov a svoje chránené územie
2. ovládať natoľko anglický jazyk, aby bol schopný komunikovať a nestal sa len pasívnym pozorovateľom

Vybrať reprezentanta slovenských rangerov nie je problém, veď je nás okolo tridsať a väčšina

z nich sú skutočnými reprezentantmi svojho územia. Kameňom úrazu ale je, koľko vie natoľko anglický jazyk, aby dôstojne reprezentovali seba, slovenských rangerov, ktorí bezpochyby majú svetu čo povedať a majú dobrú povesť.

Týmto vás, vážení rangeri, vyzývam, učte sa cudzie jazyky, najmä anglický, lebo je to konferenčný jazyk IRF (spolu so španielčinou). Spoliehajte na vlastné sily, aj keď nevyklúčujem, že asociácia by v tomto mohla tiež zohrať svoju pozitívnu úlohu.

Reprezentantom na mítingu vo Veľkej Británii bude rangerka, Ing. Katarína Škorvánkova, NP Slovenský raj.

Zdeno Pochop

ZÁVERY X.STRETNUTIA ASCHÚS

Závery z XI. stretnutia ASCHÚS v TANAP-e v Monkovej doline, konanej v dňoch 17. – 19.5.2001

Stretnutia za zúčastnilo 24 členov ASCHÚS a hostia z NP Aggtellek, Lesov TANAP-u – Ing. Ján Slivinský a Ing. Marián Šturcel.

A. Plán aktivít na rok 2001:

1. Zorganizovať stretnutie ASCHÚS
- prejednanie možnosti XII. stretnutia v NP Poloniny alt. CHKO V. Fatra
T: 31.7.2001 Z: výbor
2. Zaslať otvorený list politickým stranám a médiám
T: 15.6.2001 Z: K. Škorváňková, J. Babic
3. Pripraviť informácie o poslednom vykradnutí hniezda orla skalného výboru ASCHÚS
T: 31.5.2001 Z: M. Macek
- na základe týchto informácií pripraviť otvorený list pre kompetentné orgány (Ministerstvo ŽP, štátne orgány) a požiadať o podporu Českú národnú asociáciu strážcov
T: 15.6.2001 Z: výbor
4. Zabezpečiť zasielanie pozvánok na stretnutia elektronickou poštou
T: priebežne Z: výbor
5. Spracovanie 2. čísla Slovenský Ranger
T: 31.7.2001 Z: A. Mezei
6. Vytlačenie a distribúcia 2. čísla Slovenský Ranger
T: 31.8.2001 Z: Škorváňková
7. Spracovanie sumáru 1. a 2. čísla Slovenský Ranger v anglickom jazyku
T: priebežne Z: V. Vančura
8. Zaplatenie členských príspevkov
T: 30.6.2001 Z: členovia ASCHÚS
9. Zaslať ďakovné listy Ing. Michalovi Michelčíkovi a Ing. Vojtechovi Bircinovi za pomoc pri organizovaní XI. stretnutia ASCHÚS
T: 31.5.2001 Z: výbor

B. Prijatie nových členov:

Ján Gilány – garant Dan Hartánský

Uznesenia z XI. stretnutia ASCHÚS konaného v dňoch 17.-19.5.2001 v TANAP-e

1. Valné zhromaždenie ASCHÚS schvaľuje:
 - a. Kontrolu a plnenie záverov z X. stretnutia ASCHÚS
 - b. Správu o činnosti výboru ASCHÚS
 - c. Finančnú správu
 - d. Správu o stave strážnej služby v CHÚ

Prijala informácie o dohode o spolupráci so ŠOP SR a účasti delegácie na valnej hromade Asociácie strážcov prírody chránených území Českej republiky v NP Podyjí

2. Valné zhromaždenie ASCHÚS ukladá:
Členom výboru a všetkým členom ASCHÚS plniť úlohy vyplývajúce z plánu aktivít na rok 2001

Návrhová komisia pracovala v zložení:
Jaroslav Babic, Dan Hartánský, Vladimír Hruz

AKO BOLO V TATRÁCH

alebo - POHĽAD Z DVOCH SVETA STRÁN

Stretnutie pod štítni Vysokých Tatier nemohlo začať inde, ako v Tatranskej Lomnici. Priamo pred Múzeom tatranskej prírody sa začali zhromažďovať služobné autá organizácií ŠOP, teda najmä Land Rover a Fiaty Punto ... Tí, čo prišli medzi prvými mali ešte čas skočiť si kúpiť niečo pod zub, kým sa oficiálne začne program X.stretnutia ASCHUS.

Úvod zaobstarali pracovníci ŠL TANAPu, botanická expozícia Tatranskej prírody, múzeum a film o TANAPe. Hoci v čase našej návštevy nebola floristická expozícia v najväčšom rozkvetu, bolo vidieť, že ŠL TANAPu majú návštevníkom Tatier stále čo ponúknuť.

Nasledoval presun do Monkovej doliny v Belanských Tatrách a večerný program s časťou oficiálnych rokovaní Asociácie.

Ráno sme sa prebudili do nádherného počasia. Hromadné foto v pozadí s Havranom a Ždiarskou vidlou a nastúpiť do áut smer hraničný prechod Lysá Poľana. Na parkovisku pred hranicou miestny bufetár rozprával zážitky s tunajšími kontajnerovými medveďmi, ako suvenírom sme dostali fotku medvedice s mladými, akosa kŕmi na zbytkoch potravín hneď vedľa bufetu.

Hranicu sme prešli pešo a na druhej strane nás už čakali poľskí kolegovia. Príjemne nás prekvapili množstvom propagačných materiálov, ktoré mali pre nás prichystané, na druhej strane sme s obavami pozerali na 3 autá, ktoré nás amlí všetkých (naraz) odviezť na Morské oko. Avšak, ako sa vraví - dobrých ľudí sa všade veľa zmetie, takže po dobrej asfaltke, kadiaľ vedie tiež náučný chodník sme sa dopravili k najnavštevovanejšiemu poľskému plesu. Hlavnou témou rozhovorov počas dvoch zastávok i v cieľi cesty bola problematika záchrany a obnovy lesa po kôrovcovej kalamite. (Treba snáď spomenúť diametrálne odlišný spôsob riešenia u nás a v Poľsku, kedy v Poľsku nechali les prakticky na 100% samoobnove a samovývoju, zatiaľ čo u nás sa väčšinou postupovalo "klasickým" spôsobom - kalamitnú hmotu vyťažiť a plochy zalesniť umelou obnovou.) Nakoniec - celá bolo to hlavnou náplňou celodennej exkurzie.

Pri Morskom oku sa naša skupina rozdelila na dve časti, podľa toho, kto sa na akú túru cítil - ľahšiu k Czarnemu stavu, ťažšiu k Piatim poľským plesám.

Napriek tomu, že sa podstatne zhoršilo počasie, obe skupiny mali ešte pekné zážitky. trvalo dosť dlho, kým sme sa poschádzali naspäť na Lysej Poľane, nakoniec - mali sme v nohách pekných "pár" kilometrov. Nasledovala zastávka pri Hohenloheho poľovníckom zámočku v Javorine a krátka návšteva Javorovej doliny s ukázkami slovenského prístupu k poratom zasiahnutým kôrovcom. Napriek rôznorodosti názorov sme skonštatovali, že aj u nás sú postihnuté plochy po niekoľkých rokoch už slušne zocelené a zrejme v konečnom dôsledku nebudú viditeľné veľké rozdiely v porastoch na poľskej a slovenskej strane. Otvorená zostáva otázka času a peňazí...

Po návrate do Monkovej, večeri a krátkom oddychu sme dokončili oficiálne záležitosti programu, spísali a odsúhlasili závery. Na dlhú rangerpárty už nezostávalo síl. Ešte niekoľko chvíľ neformálnych rozhovorov a padla hlboká noc. Ráno upratať chatu a rozísť sa každý do svojho kúta Slovenska.

-ez-

pohľad z ústia Monkovej doliny na Ždiarsku vidlu (fotoreportáž na str.10.)

SPOZA RIEKY MORAVY

V apríli sa zástupcovia ASCHÚS zúčastnili zasadnutia strážcov NP a CHKO v Českej republike, odkiaľ si priniesli nielen osobné zážitky, ale ja cenné pracovné poznatky a materiály. Účasť na zasadnutí bola pojatá ako riadna zahraničná služobná cesta, správu zo SC zverejňujeme v plnom znení. Z poskytnutých materiálov vyberáme (viď nasl. strana).

SPRÁVA ZO ZAHRANIČNEJ SLUŽOBNEJ CESTY

Termín: 25.-27.4.2001

Miesto: Čížov - NP Podyjí, Česká republika

Účel: účasť na zasadnutí strážcov NP a CHÚ Českej republiky spojené so školením strážcov a zasadnutím Českej asociácie strážcov

Pracovnej cesty sa zúčastnili:

Ing. Katarína Škorvánková - S-NP Slovenský raj

Zdeno Pochop - S-NP Muránska Planina

Juraj Popovics - S-CHKO Slovenský kras

Ing. Katarína Oravcová - botanická záhrada, Blatnica

Zahraničná pracovná cesta - povolená riaditeľom ŠOP

- RNDr. Martinom Kassom

Správa:

25.4.2001

- odchod zo Sp.N.Vsi o 10.45 hod
- S-NAPANT Banská Bystrica - prevzatie materiálov
- príchod do Čížova - NP Podyjí o 19.10
- otvorenie a prezentácia NP Podyjí od 19.30 do 22.00: Výmera - 6,500 ha, vyhlásenie - 1991, charakteristika - meandre a kaňon v údolí rieky Dyje, bilaterálny park spolu s rakúskym Thayatal NP, les - 82%, vykonaná zonácia - 3 zóny, výkon štátnej správy aj hospodárskej lesníckej činnosti, sieť turistických chodníkov 70 km a 50 km cyklotrás, 16 náučných lokalít s interpretačnými panelmi, 1 veľké vybavené informačné stredisko s kinosálou, zasadacím priestorom, kuchynkou a výstavnými miestnosťami, počet strážcov 4 + 1 vedúci, problémy - cykloturistika mimo značených trás, vjazd do lesa, invázne druhy rastlín (boľševník, netýkavka, agát), splavovanie rieky Dyje, komerčné jazdectvo, starostlivosť S-NP o značenie chodníkov, technické vybavenie na TCH, náučné lokality a panely a niektoré staré objekty v NP (kaplnky, kríže)

26.4.2001

- od 8.00 - 12.00 hod - prezentácia a vyhodnotenie strážnej služby v jednotlivých NP (Krkonosé, Šumava, České Švajčiarsko, Podyjí) a v ostatných CHKO (Labské pieskovce, Beskydy, Jeseníky, Litovelské pomoraví, Moravský kras, Pálava, České stredohoří, Jizerské hory, a problémy v jednotlivých NP a CHKO. Každá S- NP a S- CHKO má

* útvar lesnícky - lesné správy

* útvar ochrany prírody -

tu je aj oddelenie strážnej služby, ktoré riadi a vyhlasuje tiež dobrovoľnú stráž

* útvar prevádzkovo - ekonomický

- od 13.30 - 17.30 odborná exkurzia v NP Podyjí Čížov - Hrádek s ukázkami starostlivosti o krajinu, zonáciu, technickými a informačnými zariadeniami a návšteva informačného strediska

- od 19.00 do 22.00 prezentácia zahraničných hostí (Slovensko - systém ochrany prírody, strážna služba, problémy v OP, Asociácia strážcov; Škótsko - Škótska rangerská asociácia, Rumunsko, IRF)

27.4.2001

- od 8.00 do 12.00 školenie strážcov (MŽP ČR) v oblasti právnických otázok a pripravovaného zákona o verejnej strážni, ktorá bude združovať 5 stráží (poľovná, rybárska, poľná, lesná a prírody). Účelom je zefektívniť rôzne stráže, v ktorých pripadá t.č. na okres asi 300 členov a ktoré sú nefunkčné. Pripravovaný zákon bude zahŕňať profesionálnu stráž (len profesionálni strážcovia a niektorí odborní pracovníci v CHKO a NP) a poloprofesionálnu dobrovoľnú stráž, ktorá by mala byť vyhlásená krajskými úradmi a dostávať paušál 2000 Kč/mes. Uvažuje sa s počtom 60 členov poloprof. členov stráže/okres a min. 6 prof. členov stráže/okres. V pripravovanom zákone sa uvažuje so skúškami zo širokej oblasti legislatívy (poľovníctvo, lesníctvo, ochrana prírody, rybárstvo...), 6 dňovými školeniami každý rok, možnosťou používať zbraň a donucovacie prostriedky, min. vek 24 rokov, min. vzdelanie pre prof. strážcu maturita z odboru lesníctvo, poľnohospodárstvo, poľovníctvo, ochrana prírody, rybárstvo, plat strážcu 170.000 - 200.000 Kč/rok, povinná zdravotná prehliadka lx/rok, povinnosť nosiť zbraň a vykonávať hlavne reštrikčné opatrenia (výchovno-vzdelávacie a preventívne sú len ako doplnok). U poloprofesionálneho dobrovoľného strážcu nie je rozhodujúce vzdelanie, ale záujem o prácu, vykonanie testov odbornej spôsobilosti. Nie je tam povinnosť, ale len možnosť držby a nosenia zbrane.

- 13.30 - odchod z Čížova na Slovensko

spracovala: Ing. Škorvánková, S-NP Slovenský raj,
Spišská Nová Ves dňa: 9.5.2001

KDO JE STRÁŽCE PŘÍRODY?

(výňatek z nepredajného informačného letáku pre verejnosť, ktorý vydala ASPCHÚ ČR so sídlom TES KRMAP, 543 21 Pec pod Sněžkou, email: czech.rangers@atlas.cz, www.kmap.cz/asociace)

Strážce přírody zná dobře území, ve kterém se pohybuje, proto vám může poskytnout:

- základní informace o přírodě a její ochraně a další místopisné informace,
- doporučení turistických tras a míst pro jiné sportovní aktivity,
- informace o povolených i nepovolených aktivitách v chráněném území,
- průvodcovské služby,
- pomoc a radu v řadě dalších situací, do kterých se návštěvník chráněného území může dostat.

ale také:

- výchovné či represivní opatření. (Nedodržení podmínek ochrany přírody v chráněném území lze vyřešit domluvou, ale i uložením blokové pokuty).

Kdo se může stát strážcem přírody?

- Občan České republiky starší 21 let, který:
- nebyl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin,
 - má způsobilost k právním úkonům,
 - je zdravotně způsobilý,
 - prokázal znalost práv a povinností strážce přírody,
 - složil slib strážce přírody.

Více informací obdržíte na nejbližší správě národního parku nebo chráněné krajinné oblasti.

Strážci jsou ze zákona oprávněni:

(zákon 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny)

§ 81, odst. 8

- a) zjišťovat totožnost osob, které porušují předpisy na ochranu přírody,
- b) ukládat a vybírat blokové pokuty za přestupky na úseku ochrany přírody,
- c) vstupovat na cizí pozemky za podmínek stanovených v zákonu 114/92 Sb. o ochraně přírody a krajiny,
- d) zadržet ke zjištění totožnosti osobu, kterou přistihnou při porušování právních předpisů o ochraně přírody a krajiny a odevzdat ji orgánu Policie České republiky; přistižené osoby jsou povinny uposlechnout,

Pozorování
krkonošské přírody
a jejich návštěvníků

V batohu informační materiály,
mapa, vysílačka, poznámkový
sešit, tužka, pokutové bloky ...

Vždy úsměv a vlnivé
slovo, přátelské rady
a odborné informace

Pomocná ruka
pro případ nouze

Nohy pro doprovod
např. po naučné stezce

Strážce poznáte podle znaku KRMAP a označení "STRÁŽCE" na levém rukávu stejnokroje. Prokazují se kovovým služebním odznakem a průkazem strážce. V létě se pohybují pěšky nebo na kole, v zimě i na lyžích.

- a) požadovat pomoc nebo součinnost orgánů Policie České republiky, popřípadě obecní policie, pokud nemohou splnění svých povinností zajistit vlastními silami a prostředky.

Stráž přírody je při své činnosti povinná:

§ 81a (viz zákon 144/92)

- a) prokázat se průkazem strážce přírody a nosit služební odznak,
- b) dohlížet na dodržování povinností spojených s kontrolou dodržování předpisů o ochraně přírody a krajiny,
- c) oznamovat neodkladně zjištěné závady, nedostatky a škody orgánu, který ji ustanovil, popřípadě v neodkladných případech též orgánům Policie České republiky nebo příslušným orgánům státní správy.

ilustrácie:
ak.mal.R.Oppeltová,
z letáku "Terénní služba
Správy KRMAP, vydala
Správa KRMAP, 2000".

AKO BOLO V TATRÁCH

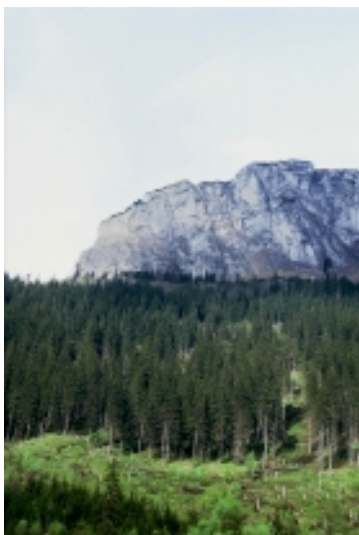
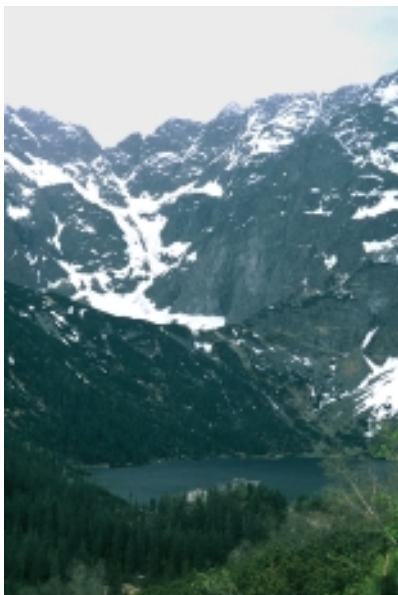
alebo - FOTOREPORTÁŽ

(foto - A.Mezei)

tabuľa NCH pri vodopáde Mickiewicza

pleso "Morské oko", v pozadí sedlo Váha a Rysy - hraničný hrebeň so SR

kalamitné porasty v Poľsku a na Slovensku

poľovnícky zámček kniežata Hohenlohe v Javorine

dolina Piatich poľských plies

Belanské Tatry z poľskej strany

STRUČNE O MEDZINÁRODNEJ FEDERÁCII RENDŽEROV

MEDZINÁRODNÁ FEDERÁCIA RENDŽEROV (INTERNATIONAL RANGER FEDERATION)

História a ciele Medzinárodnej federácie rendžerov

Rendžeri v rôznych krajinách sveta si už začiatkom deväťdesiatych rokov uvedomovali, že pre záchranu integrity prírodných a kultúrnych zdrojov je dôležitá vzájomná spolupráca. V roku 1992 renžerské asociácie USA a Veľkej Británie na spoločnom zasadnutí vytvorili Medzinárodnú federáciu rendžerov. Cieľom a poslaním IRF je najmä:

- * *Zvyšovať profesionálny štandard rendžerov sveta*
- * *Podporovať ciele a svetovú stratégiu ochrany prírody spracovanú IUCN*
- * *Deliť sa o vedomosti a zdroje*
- * *Vytvoriť globálnu komunikačnú sieť medzi renžerskými asociáciami*
- * *Podporovať výmenné pobyty rendžerov*
- * *Organizovať medzinárodné stretnutia*
- * *Uskutočňovať spoločné aktivity zamerané na podporu spoločných cieľov*

Členstvo

Členom Medzinárodnej federácie rendžerov sa môže stať asociácia profesionálnych rendžerov, ktorej členovia sa zaoberajú:

- * *Ochranou prírody a jej komponentov (flóra a fauna)*
- * *Ochranou historického a kultúrneho dedičstva*
- * *Vytváraním rekreačných možností v prírodnom prostredí*
- * *Interpretáciou prírodných, kultúrnych a historických tém*
- * *Manažmentom chránených území*

Pri aktívnych uskutočňovaných IRF má každá asociácia rovnaké hlasovacie právo. V krajinách, kde nie je vytvorená národná asociácia IRF akceptuje tzv. pridružené členstvo národného

representanta do doby, kým v krajine nevznikne národná asociácia.

Renžerské asociácie zatiaľ neplatia členské, ale očakáva sa, že každoročne venujú dohodnuté percento zo svojho rozpočtu na účely komunikácie a spoluprácu s IRF a jej členmi.

Od členských asociácií sa očakáva, že adaptujú Etický kódex Medzinárodnej federácie rendžerov.

Medzinárodná federácia rendžerov organizuje každé dva-tri roky svetové stretnutie. Prvý svetový kongres sa uskutočnil v poľskom Zakopanom v r.1995, druhý v roku 1997 v Kostarike a tretí v roku 2000 v Južnej Afrike.

Podľa materiálov IRF spracoval Vlado Vančura il. foto - "medzinárodnosť v praxi" - exkurzia účastníkov X.stretnutia ASCHÚS do poľského NP Tatry

Pozn.red.: Žiaľ, komplexné informácie o IRF ťažko nájdete hoci aj na Internete. Oficiálne stránky <http://www.int.ranger.org> nie sú v prevádzke, takže treba hľadať roztrúsene po web stránkach rôznych národných asociácií

RECENZIA

Útla brožúrka “**Stráž prírody**” autorky **Mgr.Hany Malej** je treťou z edície “Kapesní příručky” nakladatelstva Orac, s.r.o. Praha. (Dosiaľ vyšli - Myslivecká stráž, Rybářská stráž; v edícii “Iuris Context” zasa Myslivost a právo, Rybářství a právo.)

Na cca 40 stranách (viď obsah) je uvedený nielen výťah z paragrafového znenia jednotlivých právnych predpisov, ale najmä ich jednoduchý (a zdá sa, jednoznačný) výklad prístupný aj laikovi v oblasti práva.

Príručka je ďalším dôkazom skutočnosti, že v Českej republike sú schopní vzdialiť sa nám v

rôznych oblastiach. Takýto vydavateľský počin (bez ohľadu na autora a vydavateľa - dôležitá je kvalita výsledného produktu) nemožno nahradiť rôznymi “amatérskymi” pokusmi organizácií ochrany prírody, ktoré kompilujú rôzne materiály pre vlastnú potrebu.

-ez-

Obsah

1. Úvod
2. Jak se stát strážcem přírody
3. Postavení strážce a jeho práva a povinnosti
 - 3.1. Oprávnění a povinnosti strážce
 - 3.2. Přestupky na úseku ochrany přírody
 - 3.3. Blokované řízení
 - 3.4. Strážce jako veřejný činitel
4. Ochrana přírody a krajiny
 - 4.1. Právní předpisy na ochranu přírody a krajiny
 - 4.2. Obecná ochrana přírody a krajiny
 - 4.2.1. Obecná ochrana živočichů a rostlin
 - 4.2.2. Ochrana dřevin
 - 4.2.3. Ochrana jeskyní
 - 4.2.4. Ochrana paleontologických nálezů
 - 4.2.5. Významný krajinný prvek
 - 4.2.6. Krajinný ráz a přírodní park
 - 4.2.7. Přechodně chráněná plocha
 - 4.2.8. Územní systém ekologické stability
 - 4.3. Zvláštní ochrana přírody a krajiny
 - 4.3.1. Zvláště chráněná území
 - 4.3.2. Zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin
 - 4.3.3. Památné stromy
5. Přílohy
 - I. Z Listiny základních práv a svobod
 - II. Ze zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
 - III. Z vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Asociácia strážcov chránených území Slovenska uvíta všetky sponzorské príspevky na svoju činnosť.

Adresa ASCHÚS: Letná 53, 052 01 Spišská Nová Ves

tel: +421 53 4410276 fax: +421 53 4422026

IČO: 31961240, bankové spojenie: IRB Spiš. Nová Ves č.úctu: 4502358/5200

Slovenský RANGER
Spravodaj Asociácie strážcov
chránených území Slovenska

Vydáva ASCHÚS ako interný materiál pre členov asociácie,
orgány a organizácie ochrany prírody a spolupracujúcu verejnosť, zdarma
Vychádza 2x do roka.

Zodpovedný redaktor: *Adalbert Mezei*

Príspevky a pripomienky zasielajte na adresu:
Adalbert Mezei, Správa NAPANT, Zelená 5, 974 00
Banská Bystrica;
e-mail: *mezei@sopsr.sk*
tel: +421 48 4130888 fax: +421 48 4130820

resp.:
František Divok, Správa NP Slov.raj, Letná 53, 052 01
Spišská Nová Ves;
e-mail: *divok@spisnet.sk*
tel: +421 53 4410276 fax: +421 53 4422026